

Obsah

Název výstavy	2
Doprovodný text výstavy	3
Ilustrace Marto Kelbl (modrá)	4
Popisek Marto Kelbl	5
Ilustrace Štěpánka Jislová (lodě)	6
Popisek Štěpánka Jislová	7
Ilustrace David Böhm (zeměkoule)	8
Popisek David Böhm	9
Ilustrace Kateřina Čupová (stan)	10
Popisek Kateřina Čupová	11
Ilustrace Tomáš Kopecký (spravedlivá cesta)	12
Popisek Tomáš Kopecký	13
Ilustrace Lucie Lomová (les)	14
Popisek Lucie Lomová	15
Ilustrace Karel Osoha (astronaut)	16
Popisek Karel Osoha	17
Pracovní list pro děti 9–12 let	18
Návrh doprovodné aktivity	20

DĚTI MAJÍ PRÁVA

Úmluva o právech dítěte
očíma českých ilustrátorů a ilustrátorek

Děti, už jste to slyšely?

Děti stejně jako dospělí mají od narození svá práva. **Že nevíte, co jsou práva?** To jsou nároky, které můžeme v naší společnosti uplatňovat všichni bez rozdílu. Když se narodíme, máme všichni lidská práva. Až do dospělosti každého člověka se k nim přidávají zvláštní ohledy a podpora státu pro všechny děti.

Co to přesně znamená? Děti nesmí pracovat. Děti musí chodit do školy nebo se doma vzdělávat. Děti rozhodují o tom, kým chtějí být a co je zajímavé. Dětem nesmí nikdo ubližovat. Pokud se o děti z různých důvodů nemohou postarat rodiče, musí se o ně postarat stát. **Ale to už přece dávno tak je, říkáte si?** Právě, že to tak dávno není – 20. listopadu 2024 uběhlo teprve 35 let od podepsání Úmluvy o právech dítěte, kde je to všechno sepsáno, aby nikdo nemohl říct, to jsem nevěděl, nebo na to jsem zapomněl. Vedle České republiky s Úmluvou souhlasilo dalších 195 států, což jsou skoro všechny na světě. **A to je velká věc!**

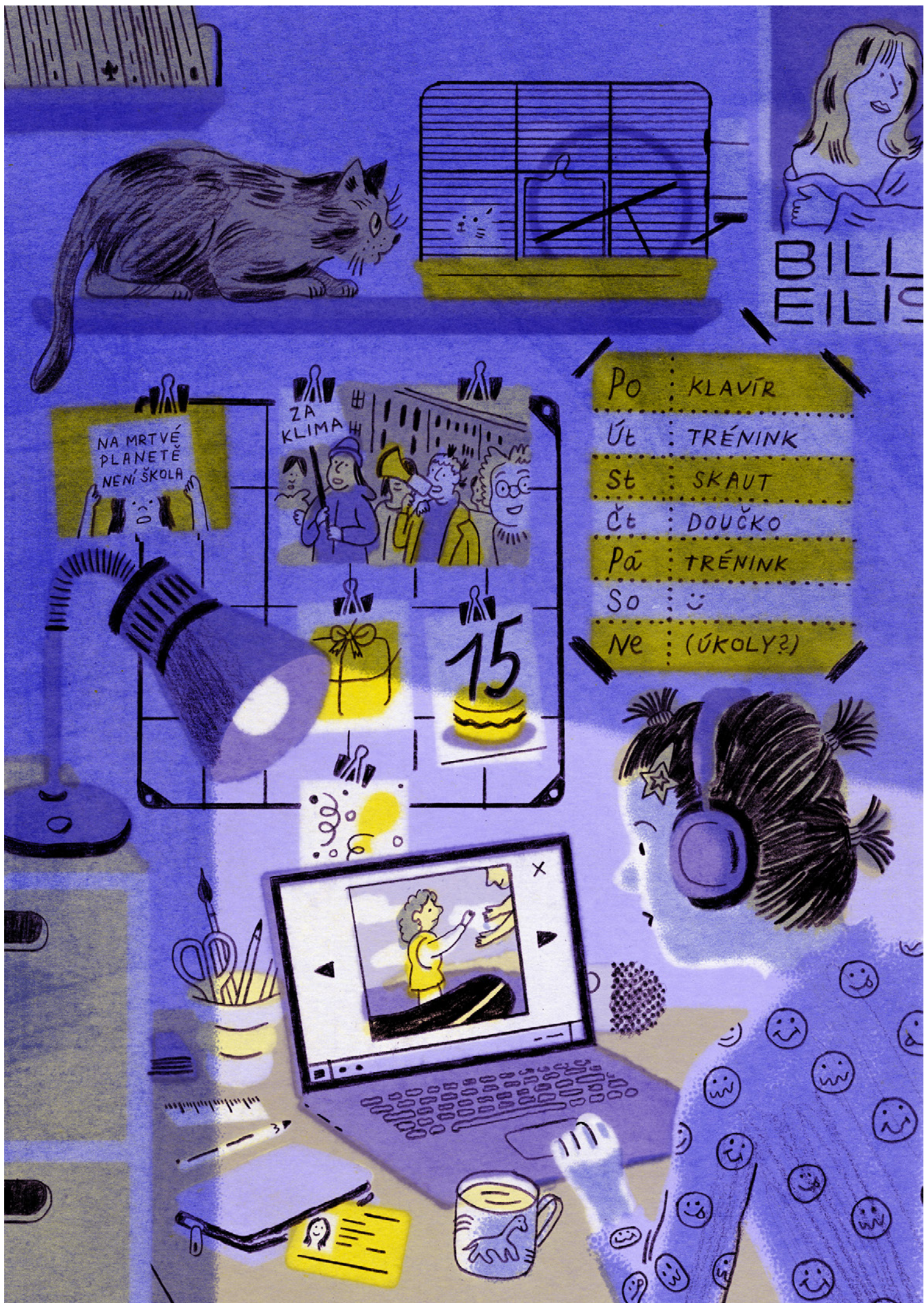
Proto jsme Úmluvě uspořádali speciální narozeninovou oslavu. Požádali jsme sedm ilustrátorů a ilustrátorek, co jinak tvoří knihy pro děti, aby nám Úmluvu nakreslili. **David Böhm, Kateřina Čupová, Štěpánka Jislová, Marto Kelbl, Tomáš Kopecký, Lucie Lomová a Karel Osoha** si práci rozdělili a každý z nich nakreslil část Úmluvy a některá z práv dětí. **Ted' nás zajímá, co si o tom myslíte vy! Prohlédněte si obrázky, povídejte si o právech dětí a povinnostech dospělých, zkuste je nakreslit... Určitě zjistíte, že práva dětí v naší společnosti nenajdete jen na papíře.**

Spolufinancováno
Evropskou unií

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Mít své bezpečné místo

„Do své ilustrace jsem chtěla přenést to, co bychom jako děti měly důvěrně znát – mít své bezpečné místo. Zalíbilo se mi zobrazit ideální dětský pokojík, který si dítě samo vyzdobí, kde se baví a (digitálně) objevuje svět. Takové místo, které přispívá k jeho zdravému vývoji.“

Marto Kelbl (*1996) získala ocenění už za svou studentskou knihu s názvem Tam a zpět v soutěži Nejkrásnější česká kniha roku. Bodovala také s diplomovou prací They, them v soutěži Národní cena za studentský design a obdržela Zlatou stuhu 2023 za leporelo Není oko jako oko.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Mít se na koho spolehnout

„Každé dítě by kolem sebe mělo mít bezpečný kruh, kde se cítí přijímáno. Ten tvoří především dospělí: rodiče, prarodiče, ale i škola a další instituce. Mimo tento chráněný prostor se snad podívá až ve chvíli, kdy se na to cítí připravené. Mít se kam vrátit a mít se na koho spolehnout, to je recept na spokojené dětství.“

Štěpánka Jislová (*1992) tvoří komiksy a ilustruje knihy pro děti i dospělé. Za svůj poslední autorský komiks Srdcovka získala hned tři ceny Muriel, a to za nejlepší scénář, nejlepší knihu a také hlavní cenu České akademie komiksu.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Objevování a hraní na prvním místě

„Uprostřed je dítě, které stojí na Zeměkouli (která se na něj kouká) a žongluje se vším co ho zajímá, nad tím jsou obří ruce, které ho chrání od všeho, co by mu mohlo ublížit. Objevování a hraní si jsou nesmírně důležité činnosti a děti by měly mít možnost vyrůstat a zkoumat svět v bezpečném prostředí.“

David Böhm (*1982) je autorem a spoluautorem řady knih pro děti, které posbíraly mnohá domácí i zahraniční ocenění. Za svou poslední autorskou knihu s názvem *Ted'. Než dočteš tuto větu,* narodí se na Zemi 21 dětí získal Zlatou stuhu 2024 za literární část.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Stát musí být vždy na straně dětí

„Dospělí a státy se v Úmluvě zavazují děti chránit a stát vždy na jejich straně. A protože jsem jako dítě i jako vedoucí jezdila na tábory, napadlo mě nakreslit tento dokument jako stan, který chrání děti před nepřízní osudu. Sám o sobě by byl chatrnou ochranou, proto je potřeba, aby ho podpořili dospělí.“

Kateřina Čupová (*1992) vytvořila oceňovanou komiksovou adaptaci R.U.R. Karla Čapka, která byla přeložena do angličtiny, francouzštiny i turečtiny. Je autorkou knih pro děti a animovaných filmů. Za svou autorskou knihu Hrnečku, vař! získala v roce 2023 cenu Muriel v kategorii Nejlepší komiks pro děti.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

SPROCE & STIT

SPRAVEDLIVÁ CESTA

Máš právo na pomoc a ochranu

„Život nám nabízí spoustu rozmanitých dobrodružství. Některá vedou k úspěchu a slávě, jiná ale skrývají nástrahy a nebezpečí. Pro šťastný a spokojený život potřebujeme moci se na této cestě spolehnout jak samy na sebe, tak na své blízké, kteří nás doprovázejí.“

Tomáš Kopecký (*1982) je ilustrátorem řady knih pro děti. Společně se svou manželkou Terezou je autorem komiksu s názvem Naprostá šílenost, za který získali cenu Muriel za scénář. Na některých knihách manželů Kopeckých se autorsky podílely také jejich nezletilé dcery Emma a Zorka.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Práva dětí nejsou drobečky. Nikdo je nesezobne,
pokud to nedovolíme.

Světýlka tvých práv nikdy nezhasnou

„Když je nám těžko, v černém lese plném přízraků nemusíme být sami. Vždycky pro nás někdo může rozsvítit světýlka, která nám ukážou cestu ven.“

Lucie Lomová (*1964) je nositelkou tří komiksových cen Muriel a Zlaté stuhy. V roce 2022 byla vyznamenána francouzským Řádem umění a literatury v hodnosti rytíře. Široce oblíbená je její komiksová série o myškách Anče a Pepíkovi, podle které vznikl také animovaný seriál.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Každé dítě má právo rozvíjet se podle sebe

„Svoji ilustraci jsem pojal jako oslavu svobody dítěte, které se může stát, kým chce, a je v tom rodiči podporováno. To je štěstí, jaké jsem měl v dětství já, a měly by ho mít podle Úmluvy o právech dítěte všechny děti. Proto se na mém obrázku objevuje stále stejné dítě v různých povoláních.“

Karel Osoha (*1991) patří mezi přední domácí komiksové autory. Ilustroval bestsellerovou románovou trilogii Vojtěcha Matochy Prašina, na kterou navázal stejnojmenným komiksem. Získal hned dvě ceny Muriel pro nejlepšího kreslíře.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Děti mají práva. Proč je potřebuješ?

- 1. Zjisti, jaká práva děti mají, a vypiš si je. (Nevíš, kde hledat? Vyhledej na internetu nebo jdi do knihovny. Klíčové sousloví je: Úmluva o právech dítěte.)**

- 2. Podívej se sám nebo se spolužáky a spolužačkami na všech sedm ilustrací a zkus alespoň šest práv dětí najít přímo na obrázcích. Zapiš si je.**

- 3. Některé ilustrace zobrazují i nebezpečí a nástrahy, které mohou děti potkat. Stalo se ti někdy, že ses v nějaké nebezpečné situaci ocitnul? Pokud chceš, poděl se s ostatními o svoji zkušenost.**

- 4. Za kým jsi šel, pokud takovou zkušenost máš, nebo za kým bys šel, kdyby se ti něco špatného stalo? Zapiš.**

5. Tajenka v křížovce ti odhalí odpověď na otázku: Kdo je ze zákona povinen tobě jako dítěti pomoci, když mu řekneš, že se ti děje něco špatného?

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

1. Rodiče nebo jiné pečující osoby a děti spolu tvoří uskupení, které nazýváme?
2. Je úplně v pořádku kdykoliv, když si nevíš s něčím rady nebo jsi nešťastný/á, říct si o?
3. Orgán sociálně-právní ochrany dětí je oddělení, které najdeš na každém městském úřadu a jehož pracovníci a pracovnice mají na starosti ochranu dětí. Protože je název dlouhý, zkracujeme ho na?
4. Když tě něco trápí, nevíš kudy kam a potřebuješ se s někým poradit, můžeš kdykoliv (i v noci) zavolat na telefonní číslo 116 111. Tato služba se jmenuje?
5. Když se o tebe nemohou postarat rodiče ani jiní příbuzní, stát může nařídit, aby se o tebe postaral?
6. Smlouva, kde najdeš všechna práva dětí a povinnosti státu vůči nim se nazývá?
7. Dětská práva ztrácíš jen, když jsi?

Tajenka: _____

- 6. Ilustrátoři a ilustrátorky v popiscích k obrázkům často mluví o tom, že by se děti měly cítit bezpečně. Máš ve svém životě místo, kde se tak cítíš? Nakresli ho nebo popiš slovy na volný list papíru. Nezapomeň na lidi, domácí mazlíčky, věci, které jsou součástí tvého bezpečného místa.**

Jak přiblížit Úmluvu o právech dítěte nezletilým ve věku 9 až 12 let

Návrh doprovodné aktivity pro vyučující a další pracovníky s dětmi k výstavě
Děti mají práva

1. Vytiskněte ilustrace. **Vysvětlete** dětem, k čemu se vztahují a proč obrázky vznikly. Zadejte dětem, aby si přečetly doprovodný text k výstavě. Zeptejte se, jak mu rozumí, zda už o Úmluvě o právech dítěte někdy slyšely a jaká si myslí, že jako děti mají práva.
2. **Postupujte** společně, v týmech nebo jednotlivě podle pracovního listu. Každý z úkolů může být rozšířen o související téma, o kterém vám přijde důležité si v kolektivu popovídat.
Tajenka křížovky zní „Dospělý“. Vysvětlete dětem, že pomoci jim musí jakýkoli dospělý, kterého požádají o pomoc. Pokud jim nepomůže porušuje zákon.
3. **Uspořádejte** výstavu. K dispozici teď máte: název výstavy, doprovodný text, ilustrace v odpovídajícím rozlišení pro tisk ve formátu A4 a samozřejmě texty a obrázky, které vytvořily děti.
4. Výstavu **zachyťte** na fotografiích nebo videu a vystavte na sociálních sítích instituce, kde vznikla, a označte ji hashtagem #detimajiprava. Pokud s výstavou vyfotíte i děti, určitě respektujte GDPR. Díky hashtagu se o vaší výstavě dozví více lidí včetně nás.